

O BRASIL — ESPERANTISTA

ORGÃO OFICIAL DA "LIGA ESPERANTISTA BRASILEIRA" — Sociedade de utilidade pública.

NOVA FASE DO "BRAZILA ESPERANTISTO"

ANO 42 — N.º 124 — 126 (410-412)

Telegrafa adreso: ESPERANTOLIGO

ABRIL — JUNHO, 1948

Diretor: A. Caetano Coutinho
Redator responsável:
Dr. Carlos Domingues
Telefone — 42-4357

Administração e redação:
Praça da República, 54-sob.
Rio de Janeiro — Brasil

Gratuito para os sócios da Liga
Eksterlande: Unu dolaro aŭ 15
respondukuponoj.

LA NOVA EPOKO — "LA EPOKO DE LA TUTMONDECO" KAJ ESPERANTO

KONFERENCO

Invitita de Brazila Ligo Esperantista, la eminenta S-ro D-ro M. A. Teixeira de Freitas, faris notindan kaj tre aplaŭditan konferencon, sub la aŭspicioj de la Kultura Departamento de Clube Militar, kaj sub la prezidanteco de Generalo Wolmer da Silveira, la 16-an de Junio.

Ĉi tie ni publikigas la titolon de la Kapitroj, kaj la finan parton de la Konferenco.

1. Tri malsamaj aspiroj kaj unu sola vera idealo. — 2. La universala lingvo. — 3. Rebata respondo al Babela Turo. — 4. La vorto -voĉo kaj lumo de la tutmondeco. — 5. Esperanto kaj la novaj vojoj de la civilizacio. — 6. La tutmonda oficialigo de Esperanto. — 7. Edukado kaj Kulturo al ĉiuj, pere de Esperanto. — 8. Esperanto kaj la tutmonda paco. — 9. Brazilo, probatalanto de la paco kaj interkomprenigado universalaj.

BRAZILo, PROBATALANTO DE LA PACO KAJ DE ESPERANTO

Kaj nun ni povas jam bone vidi kun klareco. Labori por la venko de la internacia lingvo, klopodi por la aliigo de la ekonomiaj kaj spiritaĵaj valoroj, kiujn tiu granda historia faraĵo povas alporti al la homaro, estas labori por la monda paco. Estas kontribui al la paco de ĉiu popolo kaj al la paco inter ĉiuj popoloj, estonte. Labori por tiu idealo estas teksti la nuntempan sekurecon de ĉiu nacio aparte, kaj de ĉiuj nacioj de la Tero, solidare.

Nu, ĉar tiuj kiuj laboras por la nacia sekureco rajtas esti aŭskultataj, tial ke

De maldekstre: Prof. Arnaldo Santiago, da Sociedade Brasileira de Geografia; prof. J. Carneiro Felipe, direktoro de Serviço Nacional de Recenseamento; prof. J. B. Melo e Souza; D-ro M. A. Teixeira de Freitas; Generalo Wolmer da Silveira, vic-prezidanto de Clube Militar; D-ro Rafael Xavier, generala sekretario de Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística; S-ro A. Caetano Coutinho; D-ro Carlos Domingues.

ilia voĉo havas la aŭtoritaton kiu devenas de iliaj altruismaj idealoj pri la kolektiva bono — la parolo de homoj kiel vi, Sinjoroj, sin altrudas efektive kun elstara signifo, al la lukto por la nobla idealo pri pli bona kaj pli feliĉa homaro, dank'al universa superregado de fortoj de la bono, estigitaj de nesuperebla ilo je tute novaj eblecoj.

La subluma aspiro kristana — unu grego kaj unu paŝtisto — estos ebla nur kiel sekvo de la unueco de la Verbo, de la interkomunikigo de ĉiuj gentoj. Kaj ni vidas ke la venko de la lingvo internacia kiu aperis sub la signo de la Espero, kies "stelo" alportis al ĉiuj bonvolaj homoj la mesaĝon pri paco inter

la popoloj, kaj pri la feliĉo al ĉiuj nacioj, estas la vojo jam pretigita, ebenigita, arboplantita, floranta, tra kiu povas la Homaro marŝi fide, ĝoje kaj trankvile al sia luma idealo pri komprenigo kaj kooperado. Do, estas nia afero klopodi por ĝia venko.

La obstino, la kuraĝo, la misiista spirito de la pioniroj ĉiam estas realigintaj ia plej grandajn mirigindajn fariĵojn de la civilizacio, superante la plej penigajn neatenditaĵojn, la laŭaspekte plej timigajn obstaklojn.

Kaj la spirito nepre venkis, kiam ĝi sciis subteni siajn rajtojn. Ĝi venkis ĉiam, do same ĝi venkos nun, pri la dis-

(daŭrigo sur la 2.^a paĝo)

La Nova Epoko — “La Epoko de la...

(daŭrigo de la 1.^a paĝo)

konigo de la helpa lingvo, la adopto de Esperanto, kiel rimedo kaj helpilo por ke ĉiuj homoj, hodiaŭaj kaj estontaj — denove povu “paroladi” kun la spirito de Dio, en la pleneo de la Universala Harmonio, en la ĝuo de tiu rajto — kiel estas en la Biblio — donita al la unua homo, antaŭ la falo en la nekomprenon, en la envion, en la malkonkordon, en la malamon...

Brazilo, tiom per individua iniciato, kiom per registaraj decidoj, estas plenumanta elstaran rolon rilate la propagandon de Esperanto. Ĝi partoprenis en internaciaj kongresoj kiuj firmigis la solidarecon inter la esperantistoj kaj subtenas la flamon de la komuna idealo. En ĉi tiu lando mem oni jam efektivigis dek-unu naciajn kongresojn. Brazila Ligo Esperantista kaj multaj aliaj propagandaj asocioj faris admirindan laboron pri edukado kaj publikeco.

Rilate al turismo poŝta kaj telegrafa komunikoj, komerca propagando, radio-sendado, statistiko, ĉiuspecaj kulturaj agadoj, estas jam grava la uzado de la helpa lingvo inter ni. Ĝin parolas kaj skribas miloj da brazilanoj. Oficialaj kaj privataj lernejoj starigas nedevigajn kursojn.

En memorinda decido la Nacia Konsilantaro de Edukado agnoskis la neceson de la instruo de Esperanto en la publikaj lernejoj. La Brazila Instituto de Geografio kaj Statistiko adoptas Esperanton en siaj teknikaj verkoj, revuoj kaj propagandaj publikaĵoj pri Brazilo. Kaj ĉi tie vivis plej grandanima viro konsekrita tute al nobla idealo de la Helpa Lingvo, unu el la plej grandaj apostoloj de la movado esperantista en la tuta mondo: Alberto Couto Fernandes. Honoro nepereema estu al li!

Ĉu estas troe aspiri ke, pere de brazila iniciato aŭ de propono de la Brazila Registaro, oni adoptos Esperanton por la internaciaj rilatoj? Ĉu estas troe ke la solidareco de Brazilo, aŭ eĉ ĝia iniciato aldonita al aliaj proponoj, kapablos igi venkanta la helpan lingvon, kaj liveri al la mondo tiun nepran ĉefan kondiĉon por la vera homara frateco?

Brazilo deklaris malakcepti militon kiel agadan rimedon politikan kiun ĝi povus uzi por decidi siajn malkonsentojn kun aliaj landoj. El la militoj kiuj estas altruditaj al ĝi, Brazilo ne volis elpreni ian profiton, se ne restarigi la justajn rilatojn en la internacia kunvivado.

La Brazila Nacio, tiel, havas neneigblan aŭtoritaton instigi ĉiujn movojn profite al paco kaj homara solidareco,

ĉu en la agadkampo de nia Kontinento, ĉu en la tuta terglobo. De nia tre amata patrujo multon atendas — kaj multon havigos — la supera afero pri la internacia lingvo.

Kuraĝe, do, karaj samlandanoj, kuni-dealistoj! Ne senfortigu nia entuziasmo al tiu certe plej alloga luktado de la homo sur la Tero. Kvankam multaj, ni ne estas ankoraŭ sufiĉaj por konduki la okazaĵojn. Sed la cirkonstancoj en la nuntempa situacio konkeros ĉiujn Naciojn je nia celado. Ĉi tiuj vidos nian lampon ekbruligita. Kaj tiu lampo, aliformigita baldaŭe en potencan lumturon plene lumigos la novajn vojojn de la homaro.

Kristo venkis la Mondon. Kaj la respondo de la Homo al Lia misio pri paco inter ĉiuj bonvolaj homoj — Esperanto, la Universala Voĉo de la Homaro — ankaŭ superregos. La Mondo, apogita al la Verbo de Dio kaj al la Verbo de la Homo, venkos sin mem. Detruante la malamon kiu freneze ekposedis lin, li travivos, universale kaj vere, la Liberecon, la Fratecon, la Justecon. Tiel, regos la paco sur la Tero, la Homo estos unika familio kaj konos la konfidon, la ĝojon, la feliĉon.

LA DUA DEVO

En nia antaŭa numero aperis artikolo pri la unua devo de esperantisto: ellerni la lingvon. Ĉiu homo, komprenanta la gravecon de la ideo de lingvo internacia, plene posedi ĝisfunde la komunan lingvon, ĉar vortoj flugas for, sed faktoj restas kaj ekzemplo fruktodonas. Ni propagandu per seio de la lingvo per ekzemplo de ĝia praktika uzado. La graveco de Esperanto venas ĉefe de tio, ke tra la mondo ekzistas homoj sufiĉe bone scipovantaj la lingvon kaj ĝin uzantaj parole kaj skribe. Tiaj perfektaj esperantistoj estas la vivo de nia ideo, ĉar ne per teorioj, sed per faktoj ili jam solvis la babelan problemon: ili senerare kaj elegante paroladas dum niaj kongresoj, konversacias kun alilingvanoj, skribas leterojn, artikolojn, librojn en korekta stilo kaj tiel ili montras al la mondo, ke la malbeno de Jehovo jam forpasis por diligentaj homidoj.

Perfekta esperantisto jam de nun vivas en la brila estonteco: li uzas mondscale la lingvon de la homaro, por doni kaj ricevi instruojn, por fari negocojn, por esplori la animon de siaj homfratoj en ĉiuj landoj kaj malkaŝi al ili sian propran animon. Jen ekzemplo: La bulgara lingvo kaj nacio estas de ni en Brazilo tute nekonataj, sed perfekta

bulgara esperantisto, Ivan H. Krestanov, preparis du verkojn por malkaŝi Bulgarujon al la mondo: “Bulgaraj Lando kaj Popolo” kaj “Bulgara Antologio”. Dank'al la legado de tiuj libroj, brazila esperantisto konstatas kun ĝojo, ke la progreso de Bulgarujo estas tre rimarkinda, ke tiu popolo estas tre ĉarma kaj havas la samajn sentojn kaj aspiriojn de nia propra popolo. Nenio krom la bulgara lingvo apartigas de ni la bulgaran animon. Kiam bulgara verkisto aperas al ni en perfekta Esperanto, li estas tute simila al unu el niaj kleraj samlandanoj. La vivado, la kutimoj, la laborado, la gojoj aŭ suferoj, la familia organizo, la industrioj, la terkulturo, la lernejoj, la virtoj kaj malvirtoj en Bulgarujo kaj Brazilo estas tute samaj.

Sen Esperanto la bulgara kaj brazila animoj estas tamen du reciproke tute nekompreneblaj mondoj, ĉar la nacia lingvo de la bulgaroj estas slava skribata per rusaj literoj, tial ĉiuj ĝiaj vortoj kaj frazoj estas por ni mistero. En tuta libro bulgara ni trovas nenion vorton kompreneblan, ĉar eĉ la literojn ni ne komprenas. Sed lerta bulgara esperantisto povas senvualigi la misteron kaj montri al ni tute klara la bulgaran, ja tre belan, animon.

La unua devo de esperantisto estas do imiti nian samideanon Ivan H. Krestanov kaj malkaŝi antaŭ la aliaj popoloj la animon de sia nacio; sed por plenumi tiun devon, li (aŭ ŝi) devas perfekte posedi la lingvon internacian, ne nur supraĵe scii kelkajn vortojn kaj esprimojn de la ĉiutaga vivo en Esperanto.

La dua devo de ĉiu esperantisto ne estas malpli grava ol la unua. Se per la unua li agas kiel individuo, per la dua li agas multe pli forte kaj efike kiel ero de granda korpo, kies forto estas multe pli granda ol la sumigitaj fortoj de la individuoj ĝin formantaj.

Tiu devo estas kunlabori en la tutmonda movado esperantista per niaj organizaĵoj. Kiel aparta nacia movado Esperanto estus io tute nenececa kaj senutila, ĉar la nacio jam posedas sian lingvon kaj ne bezonas duan. La tutmonda esperantistaro, per Universala Esperanto-Asocio kaj aliaj internaciaj organizaĵoj, estas nevenkebla armeo, marŝanta rekte al la fina venko, t.e. al la kreo de tutmonda homaro, laboranta kiel unupeco maso por sia propra feliĉo, aŭ, pli poezie, por la formado de “unu granda rondo familia”, entenanta ĉiujn individuojn de la Planedo.

Ĉiu honesta esperantisto nepre devas ĉiam klododi por fortigi la tutmondan esperantistan movadon, ek de sia grupo, de la nacia organizaĵo ĝis la ĝenerala institucio, U.E.A. En la plenumado de tiu supera, sankta devq simpatioj aŭ antipatioj personaj ne povas ekzisti. Ĉiuj detaloj pri persona gusto aŭ sento malaperu antaŭ la plej alta devo de tutmonda kunhelpado por la venko de la ideo.

La forto de Esperanto kuŝas en ĝia mondampleksa organizado. Ĝi en aparta nacio ĝi povas esti persekutata, malpermesata, kiel okazis de 1933 ĝis 1945 en Germanujo kaj

poste en la teritorioj okupitaj de la nazioj; sed la samideanoj persekutitaj kaj perforte silentigitaj scias, ke la tutmonda movado daŭras plu kaj ke iam tia mondforto venkos la enlandajn persekutantojn; tial ili restas fidelaj al la ideo kaj ĝin konservas viva, kvankam kaŝita, en la koroj. Dun la nazia reĝimo en Germanujo niaj samideanoj multe suferis, sed ili konsciis, ke per laboro en aliaj landoj la movado ne mortos. Ili kaŝe laboris kaj prosperis en maniero nevidebla por la tiranoj. Kiam la reĝimo falis, la movado reaperis forta kaj entuziasma, malgraŭ la malriĉeco de la popolo. La unua germana kongreso post la milito estis grandioza sukceso: du mil samideanoj tuj aliĝis; en diversaj universitatoj aperis la instruado de la lingvo.

Iu povas opini ke lia grupo ne estas perfekta, ke la nacia organizaĵo ne funkcias kontentige, ke U.E.A. ne estas ideale perfekta, ĉar ĉiuj homaj verkoj estas efektive neperfekta: nur Dio estas absolute perfekta. Sed malgraŭ neperfekteco laŭ detaloj, la kunigo de fortoj mondscale per U.E.A. estas io nevenkebla. Nur ĝi povas labori en tutmonda harmonio kaj gvidi nin al la fina venko.

Milionoj da homoj ne organizitaj reprezentas nenian forton kaj estas facile venkeblaj de malgranda armeo bone organizita. Nur per organizo la homoj povas efike agi kaj trafi difinitan celon. Ankaŭ en nia movado la individuaj fortoj povos atingi sian celon nur per harmonia, sistema kunlaborado.

Sekve, la dua devo de ĉiu esperantisto estas aliĝi al Universala Esperanto-Asocio pere de sia grupo kaj de nacia asocio, se tiaj ekzistas en lia lando, aŭ rekte al U.E.A., se tiaj ne ekzistas.

En Brazilo la plej facila kaj ankaŭ la plej efika vojo estas aliĝo al U.E.A. per aliĝo al grupo aŭ loka societo, kaj de tiu al Brazila Ligo Esperantista, kiu peras aliĝojn al U.E.A.

Lerni la lingvon kaj eĉ instrui ĝin al aliaj ne sufiĉas, se tiaj individuoj ne kreas novan forton por la tutmonda Esperanto-movado per aliĝo al nia tutmonda organizaĵo, t.e., al U.E.A.

Certe ĉiu grupo deziras havi sian bultenon por aperigi la nomojn de siaj membroj, montri, siajn gravajn laborojn. Tia ambicio estas tute homa, tute natura, sed rekte malutila al la movado, ĉar tiaj bultenoj ordinare postulas oferojn, kiuj povus doni pli bonajn fruktojn en nacia aŭ internacia organizaĵo. Ili estas disigo de fortoj, dum nia devo estas kunigi niajn penojn, pensi kaj labori pli por ideo ol por personaj briletoj sensignifaj, neutilaj aŭ eĉ tute malutilaj.

La plej multaj el tiuj bultenoj havas mallongan vivon, ĉar oni komencas ilian aperadon facilanime, sen financa bazo, nur por kontentigi glorsoifon de ĵus hakitaj esperantistoj, kiuj ĝuste la kontraŭon trafas per sia gazeteto: anstataŭ famo de esperantista verkisto, kiun ili esperis, ili perdas sian nomon en Esperantujo, eĉ se pli malfrue ili ellernas la

lingvon kaj konatiĝas kun la movado, por verki ion seriozan.

Kiom da ĥonegaj energioj jam perdiĝis en nia movado kaŭze de troa ambicio de junaj samideanoj!

Ne rapidu por vanta montriĝado! Aliĝu al la movado, laboradu honeste, kaj iam venos al vi la tempo aperi kiel lertaj verkistoj, majstroj de la lingvo kaj seriozaj laborantoj. La kokido ne elrampu tro frue el sia ovŝelo!

Plenumu la unuan kaj la duan devojn: poste venos la tria kun brilo.

Kristano Hagarido.

SECRETARIA GERAL DO I.B.G.E.

Por motivo de saŭde, deixou a Secretaria Geral do Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística, que vinha exercendo desde a fundação, o nosso querido amigo Dr. M. A. Teixeira de Freitas, a quem nos liga um infinito reconhecimento, que ainda uma vez proclamamos, pelo muito que tem feito pela causa da difusão do Esperanto.

Substituiu-o outro ilustre brasileiro, o nosso distinto amigo, Dr. Rafael Xavier, em cujo mandato esperamos continuar a receber do I. B. G. E. o mesmo inestimável apôio e colaboração.

ESPERANTO KAJ RADIOFONIO

La Radiostacio de Ministerio de Edukado kaj Saneco, daŭrigas la esperantajn dissendadojn, Ĝiulunde, je la 13,10 ĝis la 113,40 horoj, per mezaj kaj mallongaj ondoj (375 m kaj 30,71m).

La radio-komunikon redaktas kaj parolas D-rino Ilka Duque Estrada. En

la programo estas muzika parto, kiu disaŭdigas esperantajn kantojn, per diskaro, kiun Brazila Ligo Esperantista klopodas organizi, kun la bonvola partopreno de konataj brazilaj kantistoj. Ni jam gravurigis diskon kun la voĉo de la sopranulinoj Iná Verney Lindberg kaj Iara Álvares Coelho, kaj de la baritono Asdrúbal Lima.

LIGA ESPERANTISTA BRASILEIRA

Assembléia geral

A Liga Esperantista Brasileira realizou a primeira assembléia geral ordinária do corrente ano, em 25 de Abril, sob a presidência do Dr. Carlos Domingues e com a presença dos delegados da quase totalidade dos grupos filiados.

Leu-se o Relatório referente ao ano de 1947, que também foi apresentado ao Ministério da Educação e Saúde. Os assuntos relatados já são do conhecimento dos sócios, ou porque constaram do anterior Relatório, apresentado à assembléia de 15 de Setembro de 1947, durante o XI Congresso, ou porque se acham registrados no órgão oficial.

Igualmente foi lido o balancete, apresentado, com as contas, pela Tesoureira, D. Irani B. de Araújo, e publicado em nosso último número.

O Relatório e as contas foram aprovados por unanimidade.

Comentando alguns dos assuntos ventilados no Relatório, falou o Sr. Ismael Braga.

A assembléia aprovou unanimemente uma proposta dos Srs. A. Caetano Coutinho, Carlos Domingues, F. Ferreira da Costa Filho e Ismael Braga, para que se conferisse ao nosso samideano Sr. Levino Fânzeres o título de Sócio Benfeitor.

La estraro de la malferma Kunsido de la 1ª Konvencio Esperantista de Minas Gerais. De maldekstre, la dua, la ĉefurbestro de Belo Horizonte (raporto en nia lasta numero).

“UNT” E “UT”

De um distinto “samideano” recebemos consulta a respeito das terminações “unt” e “ut”, que se poderiam empregar com o mesmo direito que as dos participios. Com muito prazer respondemos a esta consulta, de acôrdo com o nosso pessoal ponto de vista.

Reparemos, em primeiro lugar, que as terminações “regulares”, “normais” dos participios se relacionam com os “tempos”, e não com os “modos”; **filologicamente**, portanto, não haveria cabida para nenhuma outra terminação, que, com efeito, só poderia ser de um “modo”: infinitivo, condicional ou subjuntivo (incluindo-se neste o imperativo, que tem, em Esperanto, a mesma forma que o subjuntivo).

Em segundo lugar, as pretensas terminações “unt” e “ut” teriam o direito lógico de pertencer, tanto ao condicional, quanto ao subjuntivo (e ao imperativo). Porque haveríamos de dar privilégio ao condicional — não compreendo; será porque, **por convenção**, venha antes do subjuntivo, na lista dos modos? indicativo, condicional, subjuntivo...? ou porque termine em s como o indicativo?

Assim sendo, “kantuta” poderia significar “estus kantata, kantita, kantota” (note-se, de logo, a imprecisão) ou, de igual direito, “estu kantata, kantita, kantota” (nova imprecisão!). Numa palavra: “kantuta” exprimiria **seis** idéias! Também: “Laboro faruta”, que significa? “Trabalho que devemos fazer (“laboro, kiun ni faru”) ou “trabalho que faríamos (“laboro, kiun ni farus”), etc., etc.? Ainda: “Kanto kantuta” seria “canto que cantaríamos” ou “canto que cantemos” (que devamos cantar, que convém cantemos), etc., etc.?

Poderia argumentar-se, conforme eu mesmo costumo raciocinar: as palavras valem na frase. Por exemplo: “la glaso estis plenigita” tanto significa “o copo foi enchido”, como “o copo havia sido enchido”: ação e estado. Aqui, porém, **as duas idéias se confundem**, segundo expliquei no primeiro artigo sobre os participios em O BRASIL ESPERANTISTA; donde, há, forçosamente, que usar a **mesma** forma para indicar, por assim dizer, a **mesma** idéia: é isto que os partidários de “estis — ata” não vêem, ainda censurando o mestre da língua!

Com as pretensas terminações “unt” e “ut” seriam legítimas **duas** idéias **diferentes**, o que a própria filologia não tolera. Exemplo: “Nia unua faruta laboro estu la restarigo de la amo inter la popoloj” e “Nia unua faruta

laboro estus la restarigo...”: que parece?

Acresce que já se propôs (e alguns o usam) o sufixo “end”, que a L. K. sàbiamente rejeitou. Se, pois, fossem aprovados a terminação “ut” e o sufixo “end”, teríamos dous modos possíveis e indiferentes para exprimir “a fazer” (além da terminação “ot”...): “faruta” e “farenda” (além de “farota”...) p.ex.: Nia unua farenda laboro estu... “Uma beleza, pois não? Dir-se-á: mas “faruta” pertenceria só ao condicional, e eu pergunto: por que?!

Vejamos a seguinte série lógica:

“Legante la artikolon, li estis tute absorbita”.

“Leginte la artikolon, li jetis la gazeton en la korbon.”

“Legonte la artikolon, li sidiĝis pli komforte”.

E “Legunte la artikolon” — que significaria? “Se êle lesse...” ou “Devendo ler...”? Condição ou obrigação, conveniência?

Num prefácio de obra, podemos dizer: “Al la leganto”, i.e., “Àquele que está lendo (esta obra), ou “Al la legonto”, i.e. “Àquele que vai ler” (esta obra), porque o prefácio pode entender-se não pertença à obra mesma, em si. Mas, se alguém se lembrar de dizer “Al la legunto”, que terá em mente? “Àquele que lesse”? “Àquele que deva (seja obrigado a, a quem se recomende, a quem convenha) ler”? Se, portanto, se diz, por ex.: “Farunte tiun tradukon, mi petus vian helpon”, i.e. “Se mi farus = se mi petas...”, i. e. “êar mi devas fari...”

Voltando ao suposto sufixo “end”, seria interessante perguntar aos seus adeptos se se lembraram de forjar um sufixo correspondente para a voz ativa. P.ex.: “La vojo irend” = la vojo kiun oni devas iri; entretanto, não fosse a estrada que tivesse de ser percorrida, mas os **homens** que devessem ir, como dizem? Resposta:??, ou melhor, respondem, de orelha murcha: “la homoj kiuj devas iri”...

Cumpra não esquecer que uma língua não é quebra-cabeças; um dos característicos de sua perfeição é a clareza, e em Esperanto esta é das primeiras imposições e lhe deve ser a primeira virtude.

Resumindo, porém: uma razão sobreleva todas as demais: a própria filologia proíbe a adoção das intrusas terminações “unt” e “ut”; usá-las é ignorar o mecanismo dos idiomas, e isto basta. Deixemos que os poetas as empreguem; os filólogos, os que sabem que

LEVINO FÂNZERES

Ni havas la plezuron publikigi ĉi tie la portreton de nia malnova amiko kaj samideano Levino Fânzeres, la konata brazila pentristo, kiu antaŭ multaj jaroj gajnis la vojaĝpremion ĉe nia Lernejo de Belartoj.

La sidejon de Brazila Ligo Esperantista riĉigas du artaj verkoj de Levino: la paŝtela portreto de D-ro Antonio Carlos Ribeiro de Andrada, kaj la antaŭnelonge inaŭgurita olea portreto de D-ro L. L. Zamenhof.

Nuntempe, Levino Fânzeres majstre direktas la laborojn de “Colmeia de Pintores do Brasil”, aro da junaj pentristoj, kiu ĵus faris la unuan ekspozicion de pentraĵoj sub libera ĉielo, ĉe “Passeio Público” (Publika Promenejo), en ĉi tiu ĉefurbo. ●

S-ro Levino Fânzeres

seja um idioma, os advertirão como Apelles ao atrevido sapateiro...

Queira sempre dispor dêste seu amigo, naquilo que o possa elucidar no estudo do querido Esperanto. Estudemo-lo e, principalmente, amemo-lo, porque, sem o verdadeiro amor pela obra do mestre (como todos os mestres, incompreendido), haveremos de excogitar mil defeitos, falhas, omissões, etc., que existem apenas em nossa apoucada mente. Só o estudo sério e o respeito pela obra podem conduzir-nos a esta única conclusão: o Esperanto é perfeito, no que de perfeito possa ter uma obra humana. Estudemo-lo a fundo, porque nas suas profundezas encontraremos as jóias que não percebe o olhar superficial do homem vulgar. Mas, sobretudo — amemo-lo!

Porto Carreiro Neto

BRAZILA KRONIKO

AMAZONAS — Manaus. Festis la unuan datrevenon de sia fondo la Grupo Esperantista Verda Stelo. Krom la solena kunveno, kun paroladoj kaj deklamado de esperantaj poemoj, ia grupo organizis ekspozicion de esperantaj libroj, gazetoj, revuoj kaj poŝtkartoj, multe vizitatan kaj tre ŝatatan.

SANTA CATARINA — Ĉe Esperantista Klubo de Florianopolis komenciĝis III Perfektiga Kurso, kies profesoroj estas S-roj Giovanni P. Faraco kaj Eugenio Doin Vieira.

Aperigas artikolojn kaj sciigojn pri Esperanto, diversaj gazetoj, inter ili — "O Estado", "A Gazeta", "Diário da Tarde", "A Notícia".

Laŭ la dekreto n° 33, de 24-9-1947 E.K.F. ricevos de la Ŝtato la subvencion de 2000 kruzejrojn, jare. Ni gratulas E.K.F., pro ĉi tiu oficiala helpo.

Sekve de la ekŝigo petita de S-ro E. D. Vieira, E.K.F. havas nun kiel prezidanton S-ron Wanio José de Matos; kaj S-inon Aurea Bauer kiel sekretariinon.

MINAS GERAIS — Ubá — Rádio Sociedade Ubaense, kies direktoro estas D-ro Breno Dutra de Mendonça, permesis kurson de Esperanto, gvidatan de D-ro Antero Barroso, ĉiumerkrede, je la 20,30 horo.

Antaŭ kaj post la lecionoj parolas ĉe la mikrofono, pri la esperanta movado, niaj samideanoj José Gomes Braga kaj F-ino Edina Barros.

Uberlândia — La gazeto "Correio de Uberlândia" entenas bonegajn artikolojn pri Esperantismo, verkita de nia samideano Adair Peres Carvalho.

RIO GRANDE DO SUL — Dom Pedrito — La ĵurnalo "Ponche Verde" publikigas ĉiam informojn pri Esperanto. Nune ĝi entenas serion da artikoloj pri nia lingvo, verkita de S-ro Sady Fialho Fagundes..

RIO DE JANEIRO — Estas jena la nova estraro de la Esperanto-Klubo de Kristana Asocio de Junuloj en Rio de Janeiro:

Prezidanto, S-ro Jozefo Joels; ĝenerala sekretario, D-ro Alberto da Cruz Bonfim; unua sekretario, S-ro Raimundo Xavier de Menezes; dua sekretario, S-ro Oton Crespo Nunes; kasisto, S-ro Geraldo Loureiro Torres.

PIAUI — "Folha Estudantal", organo de Centro Estudantal Piauiense, enhavas artikolojn pri la organizado kaj movado de Esperanto kaj portugaliajn tradukojn de esperantaj verkoj.

RIO GRANDE DO NORTE — "Jornal da Manhã" presigis verkaĵon de S-ro Arlindo C. de Lima, pri la neder-

landano A. G. Henskes (Mirin Dajo), "la nevundebla homo", kiu tamen vundiĝis kaj ĵus mortis en Svisujo.

SANTA CATARINA — "Lajes". — Laŭ ni legis en "Antaŭen", organo de Esperantista Klubo de Florianopolis, fondiĝis esperantista klubo en la urbo Lajes, dank' al la klopodoj de D-ro Galileu Amorim. Partoprenas la unuan estraron ankaŭ F-inoj Wilma Machado Carrilho kaj Ruth Ghiorzi.

Laguna — La 25-an de aprilo, en la sidejo de Centro Cultural Antonio G. Cabral, kunvenis la esperantistoj kaj lernantoj pri nia lingvo, kaj fondis la "Esperantan Grupon de Laguna", sub la gvido de la esperantistoj S-ro Walter Boppré, D-ro Francisco R. Coelho, Sergio Boppré, José Machado kaj João José Vieira.

Oni povas multon esperi de ĉi tiuj viglaj samideanoj.

SÃO PAULO — "Programa Esperanto" estas presaĵo eldonita de Agência Livreira Esperanto Ltda., kiel propagandilo de nia helpa lingvo.

Baurú — La tiea grupo esperantista festis la 2-jaran datrevenon de sia fondo, per kunveno solena, kun paroladoj kaj deklamado de poezioj. Ĉeestis la kunvenon D-ro Helio Lemos Lopes, prezidanto de Centro Cultural de Baurú. "A Folha do Povo", loka gazeto, publikigis noton pri la festo. La grupo daŭrigas vigle propagandi nian lingvon, kaj faras du kursojn. Nia samideano Nabor da Graça Leite ĉiudimanche, je la 18-a horo, faras paroladeton pri Esperanto en la radistacio P.R.G. 8, de Baurú.

PERNAMBUCO — Recife — Esperanta Klubo Oliveira Lima (EKOL) estas grupeto de bonvolaj entuziasmaj lernantoj de Kolegio Nóbrega, kiun direktas la Jesuitaj Pastroj en Recife. La klubo aperigis sian organon "Ekol".

RIO GRANDE DO SUL — Porto Alegre — La nova estraro de Esperantista Societo de Porto Alegre, elektita okaze de la ĝenerala kunveno je la 3-a de aprilo estas: Prezidanto, Subkolonelo Wanderley F. Gonçalves; vic-prezidanto D-ro Benjamim Camozato; 1-a sekretario S-ro Ary Zamora; 2-a sekretario D-ro Ernani Corrêa; kasisto D-ro Tilly Pinto Tórelly; bibliotekisto S-ro Ivo Sanguinetti; Propaganda Fakto S-ro Alberto Flores; Instrua Fakto S-ro Boris Eston.

"Tempo", organo de la Federação dos Estudantes Universitários de Porto Alegre, publikigas bonan artikolon de S-ro Alberto Flores, pri Esperanto kaj Tutamerikanismo.

PETIÇÃO AS NAÇÕES UNIDAS

Segundo resolução adotada pelo XXXII Congresso Universal de Esperanto, em Berna, serão recebidas para apresentação às Nações Unidas, além das individuais como até agora, declarações coletivas, feitas por instituições favoráveis ao Esperanto.

Esperamos que os grupos e os esperantistas isolados obtenham a declaração de prestigiosas associações que desejem manifestar o seu apóio à nossa causa. As declarações em tais casos devem mencionar o número de sócios da instituição.

O número total de declarações já excede 3.000.000, tendo sido fixada pela direção da Universal Esperanto-Asocio, a data de 31 de Dezembro de 1948, para a terminação do recebimento das declarações.

Hesto en Grupo Esperantista de Bauru

RECENZO

MORTO DE TRAJNO: — *Freeman Wills Crofts, el la angla lingvo tradukis Mason Stuttard. Eldono de The Esperanto Publishing Company Ltd., 1948. 19x12,5 cm. 252 p. Prezo; tolbindita 9 ŝilingoj, afranko 6 penco.*

Legante tiun titolon, vi eble supozos iau preseraron kaj pensos pri la morto de Trajano, la fama imperiestro Marcus Ulpius Nerva Trajanus, en la jaro 117a post Kristo. Ja, nur unu litero "a" mankus; sed tute ne! Ĝi efektive temas pri vagonaro, kaj "morto" estas metaforo. La sama eldono jam aperigis "Murdo en la Orienta Ekspreso", kaj en la nuna volumo vi lernas ankaŭ la vorton "specialo". La familio de vagonaro iom post iom akiras siajn personajn nomojn: Trajno, Ekspreso, Specialo.

La fama Aŭtoro de "Morto de Trajno" estas mem esperantisto kaj skribis entuziasman noton pri Esperanto en la komenco de la volumo. Li partoprenis en U. K. en Antverpeno, Bern, Barcelono kaj aliloke. La intrigo de la verko koncernas spionojn dum la lasta mondmilito, kaj montras plian fojon la lertecan de la membroj de la Ĉefpolicejo londona, la fama "Scotland Yard", kiun aliaj romanverkistoj jam brile laŭdis. La rakonto streĉas la menson, kaj tial la rigardo flugas super la paĝoj, serĉante solvon de misteroj, neniel atentante la majstran laboron de la tradukinto. Dum legado de tiaj romanoj oni eĉ ne scias, en kiu lingvo la libro estas verkita, nek rimarkas, ĉu la stilo estas bela, ĉar nur la faktoj interesas.

Mi ne rakontu al vi la belan historion, por ne forpreni de vi plezuron en la legado. La libro estas bonega detektiva romano tre moderna, montras la perfektan funkciadon de la anglaj fervojoj, la mirindan uzon de mikrofonoj kaj diktofonoj por krima kaj kontraŭkrima agado. Mi diru nur, ke la Aŭtoro de "Virineto en Bluo", la brila recenzisto de libroj en "Esperanto", Mason Stuttard, denove meritas nian dankon pro aŭtoro servo al nia literaturo. Lia traduko estas skribita per modela stilo; la revizio, perfekta; la libro, bonege presita sur bonkvalita papero kaj bonguste bindita, kontentigas la plej postulemajn libro-amikojn.

Tiaj bonegaj ilbroj, ŝtonoj en la konstruado de neperebla monumento de futmouda kulturo por la estonteco, eternigas la lingvon, en kiu ili aperas. Per konstanta kreskado de nia literaturo en nivelo ĉiam pli kaj pli alta, Esperanto varhos al si la klerajn homojn, tiujn, kiuj gvidas la popolojn. La senhalta formado de nia literaturo dum 60 jaroj, en diversaj landoj, fare de homoj de ĉiuj rasoj, konfeso, kulturgradoj kaj politikaj konvinkoj, estas unika en la Historio de la mondo, kaj intelektuloj ne povos ignori la signifon de tiu fakto, ampleksanta ĉiujn branĉojn de la progreso.

Naŭvuloj povos ankoraŭ dum longa tempo teorie diskutadi pri la supersignitaj literoj en Esperanto, pri lingvaj detaloj laŭ persona gusto kaj abstraktaj konceptoj; tiaj diskutoj ja malfruigas la praktikan solvon de la problemo, sed la ekzemploj de Ido, en 40 jaroj, kaj de Occidental, en 26 jaroj, pravas, ke oni ne eltrovos denove Amerikon.

Plia bloko el bonega granito por konstruado de la estonteco estas la traduko de Mason Stuttard, tiel kompetente eldonita de "The Esperanto Publishing Company Limited".

Ilin ambaŭ ni gratulas kaj dankas.

I. G. B.

La evangelio laŭ spiritismo

En Brazilo oni jam eldonis en Esperanto kelkajn librojn vere modelajn laŭ stilo, prezo kaj bindaĵo, pri kiuj certe povas fieri la brazila esperantistaro. Unu el tiuj volumoj, es-pereble ne la lasta, aperinta antaŭ kelkaj monatoj, estas "La Evangelio laŭ Spiritismo", de Allan Kardec, el la franca lingvo tradukita de Ismael Gomes Braga. Ni represas tie ĉi eltranĉaĵojn el gravaj gazetoj, kies recenzistoj ne akceptas la doktrinon de la verko, sed ĝin ŝatas nur kiel literaturon.

"Heroldo de Esperanto", de la 16a de Aprilo 1948:

"... Klara kaj bonega estas la lingvo le la libro. Oni povas supozi, ke jam la originala teksto franca estis tia; sed nia brazila samideano Ismael Gomes Braga plene sukcesis traduki ĝin en tian Esperanton, kia povas esti nomata modela... Se mi deziras esprimi ĉiun bedaŭron, ĝi estas tiu, ke ne aperas pli multe da simile gravaj, ampleksaj, bonkvalite eldonitaj kaj lingve bonegaj libroj ankaŭ sur tiaj kampoj (sciencia, teknika, literatura)."

"Esperanto" (oficiala organo de U. E. A.), de Majo 1948:

"... Kun la penso pri La Libro de la Spirito ankoraŭ freŝa en la memoro mi ekzamenis kun vigla intereso ĉi tiun novan verkon el la sama eldono. Ni havas la saman unuarangan teknikon ĉe prezo kaj bindo, vere belan volumon, kies ekstera aspekto tuj allogas. Tio precipe validas pri la lukra eldono, kiu estas belega kaj bongusta ekzemplo de bindista arto. Jen libro kiu laŭ materiala vidpunkto povas ornami kiu ajn kolekton.

"Pri la traduko, la rimarkoj, kiujn mi faris pri La Libro de la Spirito estas uzablaj ankaŭ tie ĉi. La lingvo estas en modela, bela, klasika stilo, facilflua kaj klara. Ke al ĉiuj Esperantaj manuskriptoj oni apliku tian kompetenton kaj tian antaŭzorgon!

"Mi konis ateistojn, kiuj legis la anglalingvan Biblion nur pro la klasika lingvo tie troviganta, kaj min fortege trafas la paralelo kun ĉi tiu nova kontribuo al nia literaturo. En multaj rilatoj ĉi tiu verko rajtas lokidi apud la unuaj klasikoj de Esperanto. La tradukinto profitis de la tempopaso kaj dum li konservis ĉion bonan de la unua periodo, li jeliĉe por ni rezignis pri la eraroj, naskitaj el nematuro, de tiuj unuaj fundamentaj ŝtonoj de nia literaturo..."

"... Ĉi tiu verko estas leginda kaj rekomendinda. Neniu serioza teologo povas ignori ĝin, kiom ajn oni kritikis la konkludojn, kaj estas tre certe, ke multaj homoj konfugitaj inter la animaj konfliktoj, la spiritalaj maltrankviloj, kaj la movigantaj sablaĵoj de la homa vivo ĉi tie povos trovi orienton, firman rokon de grido, helpe kaj konsolo. — M. S."

ESPERANTA EKZAMENO

La estraro de "Centro Esperantista Granberyense", em Juiz de Fora, ŝtato Minas Gerais, kies sidejo estas ĉe la Instituto Granberyense, invitis Brazilan Ligon Esperantistan por ĉeesti la ekzamenon de ĝiaj kursanoj.

Akceptis la taskon delegitan de la Ligo nia samideano profesoro J. B. Melo

NEKROLOGO

JOAO DUARTE DA SILVEIRA

En fino de Majo forpasis en Petropolis, 82 jara, nia malnova samideano João Duarte da Silveira, kolonelo de la antikva Nacia Gvardio.

Li estis unu el la fondintoj de la "Petropolis Grupo", kaj ĝia 1-a sekretario; 3-a sekretario de la 2-a Brazila Kongreso de Esperanto kaj ano de la Organiza Komitato de la 3-a Kongreso, en Petropolis.

Tre entuziasma al Esperanto, Duarte da Silveira utiligis ĉiujn oportunajn okazojn por sensacie altiri ĉies atenton al nia lingvo, kaj elmontris evidente sian amon al ĝi, donante al du el siaj filoj la baptnomojn Verlande kaj Samideano.

Kiam oni lokis la unuan fundamentan ŝtonon de la monumento destinita por memori la lastan brazilan imperiestron Petro 2-a, en Petropolis, nia "terura kolonelo" (kiel oni amikece nomis lin, pro lia fervora kaj entuziasma maniero propagandi Esperanton) tiom klopodis, ke li sukcesis enigi en la urnon, entenantan la kutiman dokumentaron, ankaŭ ekzempleron de la protokolo, rilata al tiu faro, tradukita en Esperanto.

Duarte da Silveira plenumis kelkajn publikajn oficojn, kaj estis la aŭtoro de verkoj pri la historio de la Komunumo Petropolis.

CAPITÃO DE MAR E GUERRA
PEDRO MANOT SARRAT

Mortis en Majo, en ĉi tiu ĉefurbo, nia samideano Pedro Manot Sarrat, Marka pitano.

Klera esperantisto, dum liaj profesiaj vojaĝoj multe helpis lin la scio de nia lingvo. Li estis, antaŭ kelkaj jaroj, vicprezidanto de Brazila Klubo Esperanto.

e Sousa, kiu, akompanata de sia edzino, estis ricevita kun la meritaj komplezoj de la klera Rektoro de tiu malnova kaj modela gimnazio.

La ekzamenintoj estis S-roj Melo e Sousa kaj Benjamim Colucci, unu el la pioniroj de la propagando de Esperanto en Juiz de Fora.

La 15 ekzamenintoj kiuj akiris la ateston pri lernado apartenas al la plej klera rondo kaj bona scioto de tiu grava urbo. Ni gratulas nian movadon kaj deziras ke ili daŭrigu la laboron por nia afero.

Sr. Dragutin Wranka

Vindo da Iugoslávia, passou por esta cidade, com destino a Punta Arenas, no Chile, onde vai fixar residência, o nosso samideano croata Sr. Dragutin Wranka, conhecido desenhista e colaborador de "La Praktiko". Durante a sua curta permanência, o Sr. Wranka realizou bom trabalho de propaganda, especialmente ensinando pelo método Cseh, que êle aplica inteligente e entusiasticamente.

Na séde do Sindicato dos Bancários, iniciou êle, um curso completo, cuja aula inaugural foi dada em 21 de Maio, depois de uma breve palestra sobre "La Morgaŭa Tago". A L.E.B. esteve representada pela tesoureira, D. Irani B. de Araújo, também bancária. Serviu de intérprete o Sr. Nelson de Sousa, que deverá dar as últimas lições, após a partida do Sr. Wranka.

Em 7 de Junho o Sr. Wranka fez uma demonstração no Colégio Pedro II, para uma grande turma de alunos. Presidiu a cerimonia o nosso samideano Dr. J. B. de Melo e Sousa, catedrático do Colégio. Compareceram pela Liga o Presidente, Dr. Carlos Domingues, que foi o intérprete, e o Secretário, Sr. F. Ferreira da Costa Filho. O Presidente oficiou ao Diretor do Colégio, dando-lhe ciência da boa impressão que tivera o visitante da capacidade de apreensão dos alunos, a maior parte dos quais se declararam dispostos a estudar a língua internacional.

Em 14 de Junho, na séde do I. B. G. E., com a presença do Secretário-Geral, Sr. Rafael Xavier, do Diretor da

Secretaria, Dr. Valdemar Lopes, e de muitos funcionários, o Sr. Wranka fez outra demonstração. Foi apresentado ao auditório pelo Vice-Presidente da Liga, Sr. Ismael Braga, e serviu de intérprete a secretária executiva da Liga, D. Maria dô Amaral Malheiro. Também colaborou na lição, conversando fluentemente com o professor, o Sr. José Moreira, que iniciara o estudo no curso recém-aberto.

Outras demonstrações projetadas pela Liga não puderam efetuar-se pela circunstância de correr o período de provas parciais nas escolas.

Na séde da Liga, aos sábados, reuniram-se em seminário, sob a orientação do Sr. Wranka, vários esperantistas desejosos de familiarizar-se com o método Cseh.

"O Globo" de 28 de Maio publicou interessante entrevista sob o título "Aprender Esperanto em um mês".

Em companhia de sua esposa o Sr. Wranka frequentou as associações esperantistas e ganhou muitos amigos. Os seus alunos fizeram-lhe antes da partida uma carinhosa manifestação, oferecendo-lhe bonito presente.

Em resumo, o método Cseh, que já era conhecido no Brasil e que tivera em 1931 uma brilhante aplicadora estrangeira, Srta. Dora Tappan, hoje Sra. Connor, conquistou novos simpatizantes, graças à eficaz e competente atuação do Sr. Wranka.

De Santos e São Paulo temos notícias de que êle prosseguiu na sua louvável ação de propaganda, segundo re-

O ESPERANTO NO ESTRANGEIRO

ALEMANHA — Durante o Congresso Esperantista em Krefeld, foi usado um carimbo especial, com o texto: "(22a) Krefeld, Reichsland-Vestfalia Esperanto-Kongreso, Rheinisch Westfälischer Esperanto-Kongress-13-15 September 1947"; e mais a data, hora e o braço da cidade.

Aderiram ao Germana Esperanto-Kongreso, em Munique, 1.800 pessoas, entre as quais algumas centenas de esperantistas de 15 outros países.

ARGENTINA — Rosaria Esperanta Klubo, de Rosario, comemorou o 1.º aniversário de sua fundação, salientando-se no programa estabelecido uma conferência da Sra. Paqueta Martín e um concerto de piano, pela professora Nelly Antunovic.

Por influência do samideano Pedro Vianni, foi organizado em Villa Maria, cidade da província de Córdoba, um curso de Esperanto, sob os auspícios da Prefeitura Municipal.

AUSTRÁLIA — "Kangurua Letero" é uma publicação que edita o Samideano E. W. Chandler, e que trata de assuntos australianos, história, natureza, belezas e curiosidades, etc.

Endereço: 57 Northcote St. Crow's Nest, N.S.W. Austrália.

AUSTRIA — Reabriu-se o Internacia Esperanto-Muzeo em Viena, que estava fechado há muitos anos. O Tutmouda Adresaro já está publicado, tendo a nova edição 7.935 endereços de esperantistas de 2.895 localidades de 80 países.

A editora esperantista "Tramondo" (Viena 1, Neutorg. 9) publicou um prospecto de 4 páginas, trazendo a reimpressão dos 28 selos postais, com a nova série de paisagens austríacas, tendo esclarecimentos em 5 línguas, inclusive o Esperanto. Remessa mediante um cupão-resposta.

BOLÍVIA — Fundou-se em La Paz (Mayor Carrasco 346, Miraflores) a Bolívia Esperanta Asocio, que aceita livros esperantistas para sua biblioteca ora iniciada.

BULGÁRIA — A Administração dos Correios Búlgaros editou um selo comemorativo do Esperanto, por ocasião do 60.º ano de existência do Esperanto, e 30.º Congresso dos Esperantistas Búlgaros, passando-se ainda a data do 30.º aniversário da morte do Dr. Zamenhof.

O samideano Dimitr Ivanov (Ruse. 4 Ni 3) editou "Esperanto Kalendaro" para 1948, trazendo o retrato do Dr. Zamenhof.

Sokol subscreveu a *Petskribo* à UNO, por um milhão de seus membros.

ITALIA — Funcionam atualmente, após uma manifestação dos esperantistas católicos, em Novembro de 1947, 5 cursos de Esperanto, em Roma: 3 do Padre Carolfi, 1 da professora Antonelli e 1 do samideano Filippo (na YMCA).

O Congresso Nacional dos Esperantistas Católicos deverá realizar-se de 26 a 29 de Setembro.

(daŭrigo sur la 8.ª paĝo)

Grupo farita dum la akcepto de Brazilia Ligo Esperantista al ges-roj Wranka

latam os jornais "O Diário", "A Tribuna" e "A Gazeta".

Devemos agradecer ao Sr. Wranka a sua preciosa cooperação e cumprimentar o Instituto Internacional de Esperanto e o Sr. Cseh pelo magnífico colaborador.

O Esperanto no...

(daurigo de la 7.ª paĝo)

Em Milão funcionam 11 cursos de Esperanto, dos quais 7 dirigidos pelo professor Piatti, 2 pelo professor Pugno e 2 pelo professor Quarone.

FINLÂNDIA — Nas escolas públicas da cidade de Kullaa, foi introduzido o Esperanto como ensino obrigatório. Nas classes 1 a 4 será ensinado uma hora por semana, e nas classes 7 e 8 — quatro horas por semana.

"Ligo por la akcelado de la Komplezuro" (Turku, Suomi-Finlando) oferece suas publicações aos esperantistas que as solicitarem.

FRANÇA — A Conferência Internacional que se preparava para este ano, em Paris — para tratar dos atuais problemas políticos, econômicos, científicos, intelectuais, teve sua realização adiada para tempo mais favorável.

O Touring-Club de França (65, avenue de la Grande Armée, Paris) recomeçou seus cursos de Esperanto, duas vezes por semana.

— La "Bulteno de la Entomologia Societo de Mulhouse (Bulletin de la Societé Entomologique de Mulhouse) aceitou para suas relações internacionais o uso do Esperanto. Todos os artigos publicados no *Bulletin* são resumidos em Esperanto.

Todos que se interessam por insetos podem pedir um exemplar ao Sr. A. Lienhardt, 24 Faubourg de Riedisheim, Mulhouse, França.

O Sr. Pierre Delaire, diretor de Nácia Centro Esperanto-Oficejo, conseguiu que o rádio oficial francês, em Paris, faça irradiações em Esperanto, em ondas curtas, diariamente, durante 15 minutos (17,15 horas às 17,30) (Greenwich) 41,21 m.

O Chefe de Polícia de Le Havre, o conhecido importante porto de mar da França, resolveu que os policiais aprendam o Esperanto.

GRÉCIA — Tesalonika Esperanto-Ligo editou a obra da Sra. Mariska Dragona, secretária da Ligo — "La reala Vivo de Nia Sinjoro kaj Savinto Jesuo Kristo".

GUATEMALA — O novo delegito de U. E. A., na cidade de Guatemala, capital da República de Guatemala, na América Central, trabalha pelo estabelecimento de municípios internacionais nesse país. São favoráveis ao projeto as autoridades administrativas do país, que darão facilidades aos imigrantes.

Os samideanos que desejarem ir para Guatemala, para aí viver em comunidade, trabalhar fraternal e pacificamente, introduzir novas indústrias e criar uma cidade internacional no centro das Américas, podem dirigir-se ao delegito, Sr. Jules Bonge, posta restante, cidade de Guatemala, América Central.

HOLANDA — No grande estádio de Amsterdã foi desfraldado pela primeira vez o estandarte verde, esperantista. Ao entregar o estandarte à direção do estádio, o Sr. P. W. Bass, representante dos esperantistas holandeses, fez a comparação dos cinco círculos do símbolo olímpico com a estrela de cinco pontos do Esperanto, e salientou que ambos os símbolos visam a fraternidade entre os povos. De agora em diante, em todos os jogos esportivos internacionais, será desfraldada a bandeira do Esperanto no estádio de Amsterdã.

Foi acrescentado a três filmes sobre a reconstrução de Rotterdam e de Walcheren, o texto em Esperanto.

Rotterdam é a primeira cidade da Holanda que agora tem uma rua "Zamenhof". A 20 de Abril foi oficialmente comunicada essa resolução pelos administradores da cidade.

HUNGRIA — "Hungara Esperantisto" inseriu os resultados muito interessantes de um questionário distribuído aos habitantes de Budapeste, pelo Instituto de Pesquisas da Opinião Pública, sobre o Esperanto. Dentre as perguntas respondidas, citamos os seguintes resultados: 86% aprovam que em todos os países o maior número possível de pessoas aprendam o Esperanto, para suas comunicações internacionais. O número de respostas de mulheres foi quase igual ao de homens.

45,6% declararam-se prontos a estudar o Esperanto, desde que o possam realizar em três meses, em cursos de preços razoáveis.

Aos que recusaram estudar a língua, foi-lhes indagada a razão. Muitos responderam julgarem não estar mais em idade de aprender. (Entretanto no curso que dirige o Sr. Erik Balassa, justamente um dos diretores do Instituto, na revista "Uj Magyarorszag, há um aluno de 73 anos).

Outros opinaram não lhes ser útil o Esperanto, por não terem ocasião de viajar no estrangeiro.

Cerca de 75% aprovam a introdução do ensino do Esperanto nas escolas. 60% julgamo-nos útil à paz mundial. Só 1,5% julgamo-nos inútil.

Está sendo preparado em Budapeste um filme falado em Esperanto.

Sob o título "Banejurbo Budapesto" recebemos um folheto, ilustrado com a descrição em Esperanto das principais fontes de águas-minerais de Budapeste. No território da capital húngara jorram 117 fontes termais, cuja temperatura varia de 30 a 78° C., de várias naturezas: sulfurosas, magnesianas, sódicas sulfatadas, radioativas, etc.

A Administração de Instrução Hungara baixou nova ordem de poder ser ensinado o Esperanto, como matéria facultativa, nas escolas húngaras, aos alunos de 10 a 14 anos.

Foram inauguradas novas ruas "Esperanto" nas cidades de Nyiregyhaza, Pécs e Erd.

IUGOSLÁVIA — Durante a semana de propaganda de Esperanto, na Iugoslávia, tomaram conhecimento da língua inúmeros habitantes. A propaganda foi feita "benbrue, dissekrete sed persiste" disse Oficiala Informilo de Jugoslavia Esperanto-Federacio. Cartazes, preleções, folhas volantes, postais contendo a gramática de Esperanto, artigos nas gazetas, irradiações, tudo isso deu em resultado grande número de inscrições para novos cursos, novas inscrições à Liga Esperantista, muitas encomendas de manuais de Esperanto.

JAPÃO — Dentre as diversas partes destruídas pela guerra, em Tóquio, conta-se a da cidade em que tem sua sede o Japana Esperanto-Instituto. Pois bem, tudo em redor do Instituto ficou em ruínas. Apenas escapou o prédio do Instituto Japonês de Esperanto, que está de pé, isolado, como um símbolo, no meio dos escombros, e em cujo pórtico permanece, firme, a estrela verde do Esperanto.

O Ministério da Educação Japonês resolveu incluir nos livros de leitura das escolas elementares, a biografia do Dr. L. L. Zamenhof, escrita por um dos dirigentes de "Japana Esperanto Instituto". Exemplo digno de ser imitado por todos os países.

POLÓNIA — Realizou-se em Outubro, tendo como patrono o presidente Cyrankiewicz,

o 11.º Congresso Esperantista Polonês. Compareceram esperantistas dos mais afastados pontos do país, entre eles a Dra. Wanda Zamenhof. Pronunciou belo discurso de saudação o vice-ministro da Educação, Sr. Garmarczyk.

Existem ruas com o nome do Dr. Zamenhof nas cidades de Varsóvia, Cracóvia, Lodz, Bialystok, Srodoborow, Zamosé, Gdansk, Jelenia Gora e Wielm. Em Jelenia Gora há também a rua Grabowski.

PORTUGAL — Portugala Esperanto-Ligo (Apartado 125, Lisboa — N, Portugal) deseja organizar uma biblioteca circulante de Esperanto, para facilitar a leitura de obras esperantistas a todos os seus membros.

Qualquer remessa de livros, para tal fim, pode ser enviada ao Samideano Américo Geraldo dos Santos, Chalé Franco, S. Pedro Estoril, Portugal.

URUGUAI — Os jornais de Montevidéu — "La Razon", "El Debate", "El Plata", publicaram várias notícias sobre o 11.º Congresso Brasileiro de Esperanto, realizado em São Paulo.

C. M. del U., órgão oficial de propaganda da Cooperativa Magisterial del Uruguai, inseriu a tradução da carta aberta, escrita em Esperanto, pelo professor Manuel Fernández Menéndez, dirigida ao Sr. Julian Huxley, diretor da UNESCO, por ocasião de sua visita a Montevidéu. A carta, magnificamente redigida, trata da adoção do Esperanto como língua oficial auxiliar internacional da UNESCO e da UNO.

PRI LA 39a. KONVENCIO ROTARIANA

Pcre de Profesoro J. C. de Melo e Sousa, Brazila Ligo Esperantista interrilatigis kun la 39a. Konvencio de Rotary International, ĵus kunveninta en ĉi tiu ĉefurbo.

Okaze de tiu kunveno, Brazila Ligo Esperantista petis informon al Rotary Club do Rio de Janeiro pri la sugestó prezentita al la 39a Konvencio, por la adopto de la internacia lingvo al la rotariaj kunvenoj.

Rotary Club do Rio de Janeiro tuj respondis afable sciigante ke, rilate la sugeston cititan, oni decidis, post diskutado, ke la klubo al kiu apartenas la rotariano kiu faris la sugeston, aliformigu ĝin en proponon, kiu devas esti prezentata al la komisiono pri proponoj de Rotary International, en Ĉikago, por studi la aferon, kaj la rezultaton Rotary Club do Rio de Janeiro poste bonvole sciigos al Brazila Ligo Esperantista.

ESPERANTO EN PLEDO

Nia samideano-D-ro Wilson Veado, konata advokato en Belo Horizonte, Minas Gerais, por elpruvi antaŭ la tiea Tribunalo la juran signifon de iu vorto, citis diversajn portugaliajn vortarojn kaj ankaŭ la difinon en Esperanto donitan de nia PLENA VORTARO.

La legantoj certe ĝojos pri tio, kaj same pri tio ke la klera pledanto gajnis la proceson.